

כ"ט שבט תשע"א
03 פברואר 2011

מדד המפעלים הקטנים והבינוניים

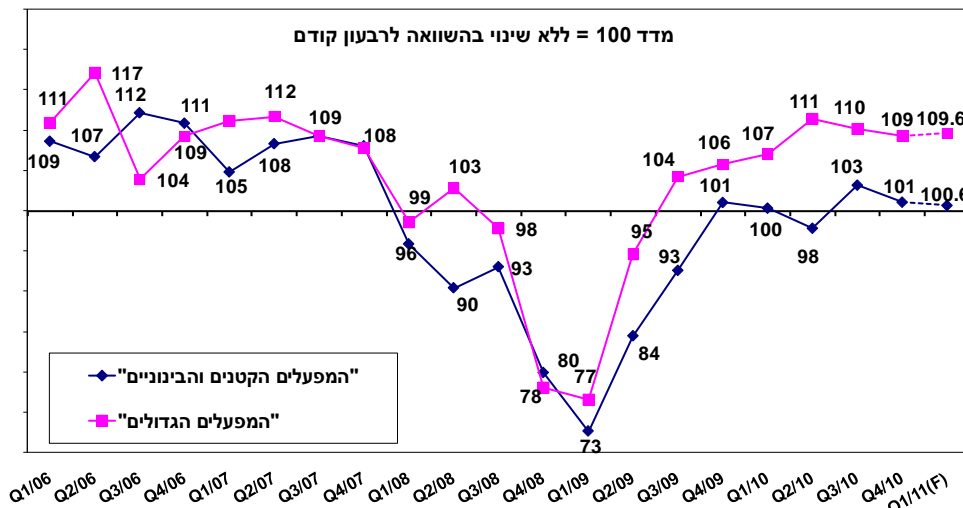
מדד המפעלים הקטנים והבינוניים¹, שנערך על-ידי מחלקת המחקר הכלכלי באגף כלכלה של התאחדות התעשיינים, מצביע על צפי לגידול מתון ביותר, כמעט קיפאון, בפעילות התעשייתית של המפעלים הקטנים והבינוניים² ברבע הראשון של 2011.

מדד זה, שצפוי לעמוד על 100.6 נקודות בתחילת השנה, משקף את ציפיות תעשייני המפעלים הקטנים והבינוניים ליציבות בפעילותם התעשייתית, זאת בהמשך למדד דומה של 101.0 נקודות בסוף 2010 ועלייה במדד ברבע השלישי של השנה ל- 103.2 נקודות, המשקף גידול בפעילות המגזר (ייתכן גידול עונתי, כפועל יוצא מפעילות מוגברת לקראת חגי תשרי).

לפי מדד זה נראה כי מגזר המפעלים הקטנים והבינוניים עדיין מתקשה להתאושש מהמשבר הכלכלי וממשיך לדשדש: מאז הרבע האחרון של 2009 נעה רמת המדד סביב ה- 100 נקודות³, זאת אל-מול הרמה הממוצעת הגבוהה שנרשמה בארבע שנות הצמיחה שקדמו למשבר הכלכלי (2004 – 2007: מדד ממוצע של 108.2 נקודות).

המדד מבוסס על שקלול הדיווחים והתחזיות של כ- 65 מפעלים תעשייתיים קטנים ובינוניים (עד 100 עובדים), אל מול 105 מפעלים גדולים (המעסיקים מעל 100 עובדים).

התפתחות מדד המפעלים הקטנים והבינוניים אל מול המפעלים הגדולים

גרף זה מציג בכל נקודת זמן את התפתחות הפעילות התעשייתית של המפעלים הקטנים והבינוניים אל מול המפעלים הגדולים, בהתבסס על שקלול דיווחי התעשיינים באשר לתפוקה, לתעסוקה, ליצוא, ולהשקעות ואת תחזיות התעשיינים לגבי שלושת החודשים הבאים, בהתייחס לאותם משתנים. כך, רק נקודת הקצה במדד (נתון התחזית לרבעון הבא) משקף את תחזיות התעשיינים, בעוד יתר הנתונים משקפים את ההתפתחויות בפועל.

¹ נערך מאמצע דצמבר 2010 ועד אמצע ינואר 2011.

² מפעלים המעסיקים עד 100 עובדים.

³ למעט העלייה במדד ברבע השלישי של 2010. נדגיש, כי במרבית הפעמים המדד ברבע השלישי של כל שנה הינו גבוה בהשוואה למדדים האחרים באותה שנה.

אגף כלכלה

המחלקה למחקר כלכלי

היציבות בפעילות המפעלים הקטנים והבינוניים ממשיכה לבלוט לרעה על רקע דיווחי המפעלים הגדולים, אשר מצביעים על צפי להתרחבות נוספת ומהירה בפעילותם התעשייתית בתחילת השנה: מדד המפעלים הגדולים צפוי להגיע לרמה של 109.6 נקודות ברבע הראשון של השנה, זאת בדומה למדד הממוצע שנרשם במחצית השנייה של 2010 (109.7 נקודות). נדגיש, כי הגידול המתמשך בפעילות מגזר הגדולים מתחילת 2010 משקף צמיחה מהירה אף בהשוואה לארבע שנות הצמיחה שקדמו למשבר הכלכלי: 2004 – 2007 נרשם מדד ממוצע של 108.5 נקודות.

פרוט רכיבי המדד לבחינת התפתחות מפעלי התעשייה הקטנים והבינוניים:

הצפי לקיפאון בפעילות המפעלים הקטנים והבינוניים ברבע הראשון של 2011, אשר בא לידי ביטוי במדד, משקף את ציפיות התעשיינים הקטנים והבינוניים לנסיגה נוספת במשלוחי היצוא, לצד גידול מתון בתפוקה ובהשקעות המגזר, וצפי לגידול מתון ביותר, כמעט קיפאון, במצבת העובדים.

תעשייני המפעלים הקטנים והבינוניים צופים לרבע הראשון של השנה נסיגה נוספת במשלוחי היצוא, תוך העמקת עוצמת הנסיגה: מדד משלוחי היצוא יגיע בתחילת 2011, על פי תחזיותיהם של יצואני המגזר, ל- 93.5 נקודות, המצביע על צפי לנסיגה חדה ביצוא, זאת לאחר מדד של 98.4 נקודות ברבע האחרון של 2010. לעומת זאת, מדד משלוחי היצוא בקרב המפעלים הגדולים משקף צפי להמשך ההתרחבות המהירה, אם כי תוך האטה נוספת בקצב הגידול - 108.2 נקודות, לאחר מדד של 110.3 נקודות בסוף 2010, ומדד גבוה של 111.4 נקודות ברבע השלישי אשתקד.

התרחבות קלה נוספת צפויה בתפוקת המפעלים הקטנים והבינוניים בקצב הדומה לרבע האחרון של 2010: מדד התפוקה צפוי להגיע ברבע הראשון של השנה ל- 102.1 נקודות, המצביע על גידול קל בתפוקתם, לאחר מדד זה ברבע האחרון אשתקד, ומדד של 105.6 נקודות ברבע השלישי של 2010. מנגד, מצביע מדד המפעלים הגדולים על צפי להאצה בקצב התרחבות תפוקתם (112.0 נקודות לאחר 110.6 נקודות בסוף 2010). נציין, כי הצמיחה המהירה בתפוקת המפעלים הגדולים החלה לפני כשנה - ברבע השלישי של 2009 (מדד ממוצע של 110.3 נקודות), בעוד המפעלים הקטנים והבינוניים מדשדשים במהלך תקופה זו בין צמיחה מתונה לנסיגה (מדד ממוצע של 99.8 נקודות - שמשקף נסיגה קלה ביותר עד יציבות).

התרחבות קלה ביותר צפויה גם בהיקף ההשקעות של המפעלים הקטנים והבינוניים, תוך האטה נוספת בקצב: מדד ההשקעות צפוי לעמוד ברבע הראשון של 2011 על 101.6 נקודות, לאחר מדד של 102.6 נקודות בסוף 2010, ו- 103.3 נקודות ברבע השלישי אשתקד. זאת בעוד מגזר המפעלים הגדולים צופה גידול מהיר ביותר בהשקעותיו, תוך האצה בקצב: צפי למדד של 115.9 נקודות, בהמשך למדד גבוה גם ברבע האחרון של 2010 (113.6 נקודות). עוד נדגיש, כי מדד השקעות כה גבוה בקרב המפעלים הגדולים לא נרשם מאז החלה מחלקת המחקר הכלכלי בביצוע הסקר⁴.

גידול מתון, כמעט קיפאון, צופים תעשייני המפעלים הקטנים והבינוניים במצבת עובדיהם: מדד התעסוקה צפוי להגיע ל- 100.5 נקודות בתחילת 2011, בהמשך למדד של 100.0 נקודות ברבע האחרון של 2010 - המשקף אף הוא יציבות. מנגד, צופה מגזר המפעלים הגדולים המשך קליטת עובדים, תוך האטה קלה בקצב (מדד של 105.2 נקודות). קצב הקליטה הצפוי בקרב המפעלים הגדולים מהיר בהשוואה למגזר הקטנים והבינוניים. יתרה מכך, מאז תחילת 2010 מדשדשת מצבת העובדים של המפעלים הקטנים והבינוניים בין גידול מתון לקיפאון, בעוד המפעלים הגדולים מדווחים על קליטת מועסקים מהירה, שצפויה להימשך גם בחודשים הבאים (מדד ממוצע של 106.3).

⁴ מאז הרבע השני של 2004.

אגף כלכלה

המחלקה למחקר כלכלי

מדד לבחינת התפתחות המפעלים הקטנים והבינוניים

2010 – 2007

רכיבי המדד				מדד משוקלל של המפעלים הקטנים והבינוניים	התקופה
השקעות	יצוא	תעסוקה	תפוקה	מדד כללי	
					מדד שנתי
106.6	109.4	105.4	109.1	107.6	2007
95.6	86.5	93.6	86.3	89.8	2008
91.3	84.2	91.1	84.9	87.7	2009
101.8	98.4	100.8	100.6	100.6	2010
					מדד רבעוני
106.4	98.4	104.9	105.8	104.8	Q1/07
102.7	109.6	105.5	111.5	108.3	Q2/07
107.9	115.2	106.2	110.7	109.3	Q3/07
109.5	114.5	105.2	108.5	108.0	Q4/07
101.9	90.6	99.0	93.2	95.9	Q1/08
95.4	89.2	94.8	86.2	90.4	Q2/08
95.2	89.7	96.4	90.6	93.0	Q3/08
89.9	76.6	84.1	75.1	79.9	Q4/08
82.2	72.6	81.7	63.4	72.6	Q1/09
91.3	75.4	87.5	82.6	84.4	Q2/09
93.0	87.8	95.8	91.1	92.6	Q3/09
98.9	100.9	99.5	102.7	101.0	Q4/09
100.6	105.4	100.6	98.9	100.3	Q1/10
100.5	96.3	100.0	95.8	97.8	Q2/10
103.3	93.5	102.8	105.6	103.2	Q3/10
102.6	98.4	100.0	102.1	101.0	Q4/10
101.6	93.5	100.5	102.1	100.6	Q1/11 תחזית

מדד המפעלים הקטנים והבינוניים מבוסס על סקר רבעוני מקיף, שעורכת המחלקה למחקר כלכלי באגף הכלכלה של התאחדות התעשייתנים, בקרב מדגם מייצג של מפעלי התעשייה.

המדד בוחן אחת לרבעון את השינויים בפועל ברבע החולף וכן את השינויים הצפויים ברבע הבא לגבי מספר אינדיקטורים מרכזיים בתעשייה, לגביהם נמצא מתאם גבוה על-פני שנים בין דיווחי ותחזיות התעשייתנים לבין נתוני הלמס' בפועל. המדד משקף ממוצע משוקלל של האינדיקטורים המרכזיים בתעשייה: תפוקה (45%), מועסקים (35%), יצוא (10%), השקעות (10%).

כאשר ערך המדד נמצא מעל קו ה-100 הדבר מעיד על מגמת שיפור במצב מפעלי התעשייה הקטנים והבינוניים, כאשר ערך המדד נמצא מתחת לקו ה-100 הדבר מעיד על הרעה במצב. כאשר ערך המדד הינו 100 הדבר מעיד כי לא חל שינוי במצב התעשייה בהשוואה לרבע קודם.

בדבר הסברים והבהרות ניתן לפנות לצוות מחלקת המחקר הכלכלי:

דפנה אבירם-ניצן, מנהלת מחלקת המחקר הכלכלי
חגית שמריהו, כלכלנית המחלקה
טלפון: 03-5198806